

1. התבוננות מזוויות ראייה שונות (פעילויות 13-15)

מטרות וחשיבה

- לאפשר לילדים להתבונן בעצמים מזוויות ראייה שונות.
- לאפשר לילדים לחוות התבוננות מזווית ראייה של מישהו אחר.
- להבהיר נקודות מבט שונות של דמויות בסיפור ולחקור אותן.
- להעריך את פעולותיהן של דמויות בסיפור.
- לאפשר לילדים להביע את דעתם על מעשיהן של דמויות שונות בסיפור.
- לטפח אצל הילדים סובלנות לדעות שונות משלהם.

המיומנות מהי?

היכולת לראות דברים מנקודות מבט שונות ואפילו סותרות היא הבסיס לחשיבה ביקורתית, אותה חשיבה המנתחת ומעריכה רעיונות, מושגים ויצירות ומתבוננת באופן רציונלי על העולם. יכולת זו היא גם תנאי הכרחי לקיום חיי קהילה ושיתוף.

מה אצל ילדים?

הסביבה תומכת בהתפתחותה של יכולת זו, כיוון שהתרבות אליה חשופים הילדים מציעה שפע של דעות סותרות ומגוונות. יתר על כן, ילדים מתחילים כבר בשלב מוקדם להגיב לנקודות מבט מנוגדות של אחרים. הם עושים זאת באופן הטוב ביותר כאשר הם לומדים לשחק במשחקי תפקידים. משחקם מצביע על-כך שהם נהנים לקבל תפקידים של אחרים ולהתנהג כאילו היו מישהו אחר: "אני אהיה אמא ואתה תהיה ילד, וביחד נצא לקניות".

מה בפעילויות?

בפעילויות הבאות אנו מנסים לטפח את היכולת להתבונן מזוויות ראייה שונות, ליצור אמפתיה אצל הילדים כלפי החשיבה והחולשות של הזולת.

ייתכן שחלק מהילדים יתמקדו במהלך הפעילות בנקודת מבטם האישית בלבד. יש להיות פתוחים לכך ולאפשר לכל ילד להתייחס לפעילות בהתאם לרמת ההתפתחות שלו. אווירה פתוחה, המעודדת התבטאות ומקבלת כל דעה כלגיטימית, חשובה מאוד לטיפול הנטייה של הילדים להשתמש ביכולת האמפתיה שלהם.

13 פעילות חשיבה

ציור מזוויות ראייה שונות

מטרות וחשיבה

- לעודד את הילדים להתבונן מזוויות ראייה שונות על עצמים.
- לעורר מודעות לכך שניתן להפיק תוצרים שונים ומעניינים על-ידי התבוננות מזוויות ראייה שונות.

חומרים

- דפי ציור
- צבעים
- עצם כלשהו (שולחן, קופסא, כוס וכדומה)

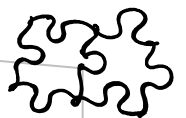

פעילות חופשית

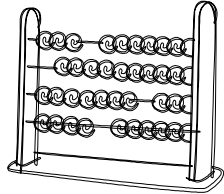
ילדים מרבים לעסוק בציור בפעילות החופשית שלהם. כאשר הם עושים זאת, כדאי להתבונן בהם ולראות: האם מספר ילדים מציירים אותו עצם? האם מי מהם חוזר ומצייר אותו עצם? האם הוא משתמש באמצעים שונים לצורך זה?

פעילות מובנית

מניחים לפני הילדים עצם כלשהו (שולחן, קופסא, כוס וכדומה), ומבקשים מהם להתבונן בו ולצייר אותו. מציגים את הציורים במעין תערוכה ומאפשרים לילדים להתבונן בהם. שואלים אותם: האם הציורים דומים? האם הם שונים? במה? האם כולם השתמשו בצבע אחד? האם כולם ציירו את העצם באותו גודל? באותה צורה? מאותה זווית?

פעילות מסכמת

כדאי להנחות את השיחה כך שתעסוק בנקודות המבט האישיות של כל אחד מהילדים: איך ייתכן שהציורים שונים זה מזה, אם כולם ציירו אותו עצם? מדוע כל אחד בחר לצייר בצבע שונה? בגודל שונה? האם למרות שהעצם דומה ייתכן שכל אחד רואה אותו באופן שונה? האם ישנם דברים נוספים שנראים לכל אחד אחרת?

מה עוד?

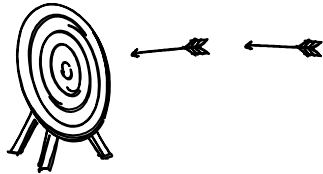
אפשר לבקש מהילדים לשנות את מקומם לאחר שהם מציירים, ולצייר שוב את העצם עם אותם צבעים. מבררים עם הילדים: האם הציורים שונים? מדוע הציורים שונים זה מזה?
אפשר לצלם את העצם מזוויות שונות (מלפנים, מאחור, מהצד, מקרוב, מרחוק ועוד), לבחון את התמונות השונות עם הילדים ולשאול אותם במה התמונות שונות זו מזו, ומדוע?

14 פעילות חשיבה

מעבר מכשולים

מטרות וחשיבה

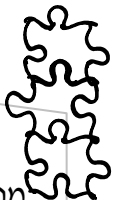
- לאפשר לילדים להתבונן מזווית ראייה של מישהו אחר.
- לטפח בילדים יכולת לבטא הוראות ברורות.

שיחה

משוחחים עם הילדים על התמצאות בחושך ועל אנשים עיוורים. אפשר להיעזר בשאלות כמו: איך העולם נראה לנו בחושך? איך הוא נראה לעיוורים? האם זה אותו הדבר? איך אפשר להסתדר במצב כזה? מה אפשר לעשות כדי להגיע ממקום למקום או למצוא חפץ?

פעילות מובנית

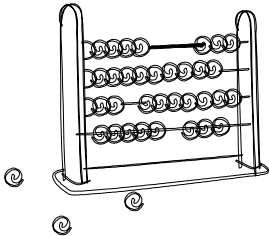

מניחים מספר מכשולים במרכז החדר (שולחן, כסא הפוך, קופסא ועוד). בוחרים שני ילדים, מכסים את עיניו של האחד ומבקשים מהאחר לאחוז בידי חברו ולהוביל אותו כך שיחצה את החדר בלי להיתקל במכשולים. לאחר מכן, מבקשים ממנו להנחות את הילד מכוסה העיניים ללא מגע גופני, אלא על-ידי מתן הוראות ברורות. ייתכן שילדים יתקשו לתת הוראות ויובילו באופן פיזי את הילד מכוסה העיניים. יש להזכיר להם שהמשימה היא להנחות אותו על-ידי הוראות בלבד. חוזרים על התהליך מספר פעמים עם כל הילדים בקבוצה כשהתפקידים בין בני הזוג מתחלפים. במשך הזמן הילדים לומדים להבין ולסמוך זה על זה. כשהילדים מרגישים בטוחים הם יכולים להנחות זה את זה ברחבי הגן והחצר.

פעילות מסכמת

מבקשים מילד שעיניו היו מכוסות לתאר מה קרה לו כשילד אחר הוליד אותו. האם פחד? האם סמך על הילד שהנחה אותו? מדוע? האם היסס כשביצע את ההנחיות? מדוע? איך הרגיש בכלל בזמן הפעילות? האם קרה לו משהו שהוא רוצה לספר עליו?

לאחר מכן, מבקשים מילד שהנחה לתאר מה קרה לו בזמן הפעילות. מה היה קל יותר – להוליד באופן פיזי או על ידי הוראות? מדוע? האם התחשב בכך שהילד השני אינו רואה כיצד יש ללכת? האם כשראה את המכשול זכר שהילד השני אינו רואה אותו? האם חשב כיצד מתנהגים כשלא רואים? האם הצליח לתת הוראות ברורות או שהתקשה בכך ונאלץ לאחוז בידו של הילד השני? מדוע היה קשה לתת הוראות? מה היה חסר לו כשרצה לתת הוראות? האם קשה לחשוב איך משהו אחר מרגיש במצב מסוים? מה היה קשה יותר – להוביל או להיות מובל?

מה עוד?

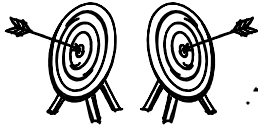
מומלץ לחזור על הפעילות מספר פעמים ולבחון האם הילדים אכן מפגימים את הקושי בהתבוננות מזווית ראייה שונה משלהם. כדאי לעודד ילדים שלהם היכולת לקלוט באופן אמפתי את רגשותיו של האחר להמשיך לעשות כך.

פעילות חשיבה 15

שינוי

מטרות וחשיבה

- להעריך את פעולותיהן של דמויות בסיפור.
- לאפשר לילדים להביע את דעתם על מעשיהן של דמויות שונות בסיפור.

חומרים

סיפור ילדים העוסק בקושי המתעורר כתוצאה משינוי בחייו של ילד, כמו למשל, סיפור העוסק בילד שעובר דירה או שהוריו מתגרשים וכדומה.

שיחה

מספרים או מקריאים לילדים סיפור העוסק בקושי המתעורר כתוצאה משינוי בחייו של ילד, כמו למשל, מעבר לעיר חדשה. בתחילה הילד עצוב כיוון שאינו רוצה לעזוב את חבריו. אולם לאחר המעבר הוא מגלה שלמקום החדש יש יתרונות רבים והרגשתו משתנה.

כדאי לעצור את השמעת הסיפור לאחר תיאור החששות של הילד, ולפנות אל הילדים בשאלות המבהירות את נקודת המבט שלו לפני המעבר, כמו: איך הרגיש הילד לגבי המעבר? אילו מחשבות שלו גרמו לו להיות עצוב? כועס? מה הוא מניח לגבי הבית החדש שלו? האם הוא יכול לחשוב על משהו שיגרום לו להיות פחות עצוב? מהו?

לאחר שגומרים לקרוא את הסיפור שואלים שאלות המבהירות את השינוי בנקודת המבט של הילד, כמו: מה השתנה לקראת סוף הסיפור? מה למד הילד שגרם לו להרגיש טוב יותר? מה גורם לך לחשוב כך?

לאחר מכן, אפשר לשאול שאלות כלליות יותר כמו: מה הרגיש כל אחד מכם לגבי המעבר? האם הרגשתם כמו הילד? האם ייתכן שכל ילד ירגיש אחרת לגבי אותו אירוע? מדוע? איך ייתכן שלילד אחד יהיו הרבה רגשות כלפי אירוע אחד? האם מעבר דירה הוא אירוע חשוב? אילו שינויים חשובים אחרים אנשים יכולים לחוות? האם השינוי הזה דומה למעבר דירה או שונה ממנו? במה? יש לעודד את הילדים לנמק את דעתם, ולתת לגיטימציה לדעות השונות העולות בשיחה.

מה עוד?

אפשר להציע לילדים לצייר את הדמות בסיפור במספר מצבים, כשבכל אחד מהם היא מבטאת רגש אחר. כפעילות מסכמת אפשר לקיים משחק תפקידים, שבו הילדים בוחרים לשחק דמויות מהסיפור ומתנסים באופן חוויתי בנקודות המבט השונות שלהן.

